

Pronúncia diftongada de [o] o [u] en [əw] o [aw]: *oliva* > [əw]liva, [aw]liva

(ALDC, V, 987. Les olives)

La *o* inicial del mot *oliva* (< llat. OLIVA) presenta una pronúncia diftongada en [əw] en alguns punts del cat. or. i en [aw] en una àrea important del cat. sobretot nord-occ. El canvi es troba ja al s. xv (*aurella*) i es deu a la freqüència dels contextos com *la* [u]liva, *una* [u]liva, interpretats *l'auliva*, *un'auliva*; pot donar-se també en noms masculins com *aufici*, a partir de *lo ufici* > *la ufici*, per dissimilació, així com en verbs (*aufegar*), fins i tot d'origen culte (*auperar*) a causa d'altres contextos. En algunes poblacions alterna la forma originària amb la diftongada (119, 124, 151, 178). L'alternança en mots semblants, com *aubergínia/ubergínia*,

aurella/orella, *urella*, etc., ha provocat eventualment el fenomen contrari de [əw] > [u], [o], com en *rautija/r[u]tija*, *abeurar/ab[u]rar*, *ab[o]rar*. Evidentment, l'articulació diftongada és cada cop menys freqüent en les generacions joves a causa de l'acció de l'escola i dels mitjans de comunicació (veg. Veny, 2013 b). Per a la centralització de [o]liva en [ə]liva (36, 42), veg. Veny, 1999 c; per al tancament o no de la [o] pretònica, veg. PALDC, II, mapa 109, i per a l'articulació de la *v* labiodental, veg. PALDC, I, mapa 12.

